

Asia: VM056:00/2016

Digituen toimintamalliehdotus, AUTA-hankkeen loppuraportti

Lausunnonantajan lausunto

Tässä kohtaa voitte kommentoida digituen toimintamallia, kuten esitettyjä digituen toimijoita ja roolitusta (luvut 1-3).

Lisäksi toivomme erityisesti kommentteja digituen määritelmään.

Ensin pitäisi selvittää, mitä ovat nämä digipalvelut, joita ihmisten pitäisi käyttää ja mikä on tietoturvasuo /yksityisyydensuoja. Tämäkin "kärkihanke" on tyypillinen Sipilän hallituksen puuhastelu, jossa ryhdytään johonkin, jota ei ole kunnolla selvitetty. Mikä on kansalaisen oikeus palveluihin ilman tietokonetta tai "äly"kännykkää? By the way, Linux-älykännylle ei ole edes appseja. Älykännykät ovat seuranta-, valvonta- ja profiloitilaitteita.

Windows ja Android sekä Iphone vuotavat, julkinen sektori kehottaa kansalaisia käyttämään seuraavia, valvovia ja profiloivia palveluja, kuten maksupalvelu. Kohta ei voi ostaa lippua joukkoliikenteeseen tai maksaa parkki- ja kirjastomaksuja ilman "äly"kännykkää. Nordean on sallittu jopa pakottaa nettipankkiasiakkaan käyttämään "äly"kännykkäsovellusta.

Perustuslain mukaan valtio ei voi velvoittaa kansalaisia hankkimaan jotakin laitetta, jotta kansalainen saisi julkista palvelua. Härski hallitus aikoo pimentää kansalaisten televisiota toiseen kertaan ns. digitalisaation vuoksi, koska se ensimmäinen susi-DVB (DVB-T) ei tuonut mukaan muuta kuin vielä paskempia ohjelmia ja huonosti toimivan DVB-tekstityksen. Lisäksi osassa Lappia katsellaan ilmeisesti vieläkin vain Norjan televisiota. Televisiot pimenevät nyt uudestaan siksi, että teräväpiirto, HD (DVB-T2:ssa) "unohtui" vuosisadan digi-TV uudistuksesta, josta piti tulla vuorovaikutteinen superlaatikko. Ostaako hallitus minulle uuden digiboksin? Minä kun en teräväpiirto-nimistä digitaalista palvelua halua.

Yleisradion digitaalinen palvelu, Yle Areena on täynnä trükkejä eli kansalaisia seuraavaa tekniikkaa, kuten Google Tag Manager ja Relic sekä pilvipalvelusoinin Kaltura. Miksi? Miksi julkisen palvelun Yle antaa datakauppiaille mahdollisuuden valvoa, seurata ja profiloita kansalaisia? Tietävästi Yle Areena on Microsoftin vuotavan tekniikan päällä (pilvipalvelu). Windowsissa on tunnetusti

takaportti NSA:ta ja hakkereita varten. Vastikään piraattiryhmä Codex paljastaa ohittaneensa kaikki Windows-sovelluskaupan sovelluksia ja pelejä suojelevat viisi drm-suojauskerrosta. Nämä ovat MSStore, UWP, EAppX, XBLive sekä Arxan, joista viimeinen on Denuvo-kopiointisuojaus kaltaisen teknologia.

<https://www.mikrobitti.fi/2018/02/piraattiryhma-vaittaa-ohittaneensa-kaikki-microsoftin-universaaliin-windows-alustaan-asettamatt-suojaukset/>

Miksi Yleisradio hehkuttaa Googlen vuoto- ja seurantasivustoa, Youtubea ja ylistää Tubettajia ja yrittää saada ikäihmisetkin levittämään tietonsa. Ylen tulee tarjota omalla sivustolla alusta kansalaisten videoiden ja kuunnelmien lähettämiseen. Kohta varmaan Yle ja valtio kannustaa hankkimaan vuotavia ja vakoilevia IoT-laitteita, Äly-TV, ne kun ovat yhtä ”älykkäitä” kuin ”äly”kännykkä.

Kun valtionhallinnon palvelut aina väestörekisteriä ja Kanta-palvelua myöden lepää Microsoftin reikäisten tuotteiden päällä (ainakin käyttöliittymä on vain Windowsille), se on suuri tietoturvaongelma. Näitä palveluja valtion kuitenkin kehottaa kansalaisia käyttämään. Microsoft onkin tehokkaasta korruptoinut suurimpia puolueita poliittisilla suojaustoilla mm. Mikko Alkio (Keskusta), Mikael Jungner (silloin SDP) ja Max Michelsson (Kokoomus). Filosofi Himasen raportissa ehdotettiin keskittymistä ”suomalaiseen” Linuxiin, joka edullisempi, turvallisempi, vaakaampi ja kehitettävä tuote. Mutta korruption vuoksi siihen ei ryhdytä, vaikka olisi innovaatioiden, tietoturvan ja talouden kannalta paras vaihtoehto.

Digitaaliset palvelut merkitsevät itsepalvelua, jolloin yritykset ulkoistavat kustannukset kuluttajille. Tyypiesimerkki ovat pankkipalvelut, jossa kansalaiset maksavat itse laskunsa netissä ja maksavat siitä ”palvelusta” pankille. Kansalaiset ovat itse vastuussa siitä, että laskut menevät oikeille pankkitileille. Monissa asioissa julkisen sektorin palvelut ovat kansalaisten elämää helpottavia, kuten omaveropalvelu (vaikka käyttöliittymä on surkea, niin kuin monissa palveluissa) tai kuntien nettisivut, lupapalvelut ja asiakirjojen saaminen netistä. Tämä on luonut harhan siitä, että kaikki olennainen on netissä. Tutkivana toimittajana ja tietokirjailijana olen havainnut sen, että ne kaikista arkaluontoisimmat ja mielenkiintoisimmat asiakirjat eivät ole koskaan netissä saatavilla, vaan ne joutuu erikseen pyytämään ja jopa hakemaan oikeutta asiakirjoihin hallinto-oikeuksien kautta.

Turun kaupunki on ryhtynyt sensuroimaan asiakirjoja EU:n tietosuojadirektiivin varjolla. Turun rakennuslautakunnan pöytäkirjat ovat netissä vain kuukauden ajan, jonka jälkeen ei voi edes selvittää, mitä asioita on käsitelty. Esimerkiksi:

Rakennuslautakunta 14.12.2017 - Pöytäkirja

Kokousaika ja -paikka: 16:15 Neuvotteluhuone Bryggman, Puolalankatu 5, 2. kerros

Takaisin kokousluetteloon

Pykälä	Otsikko
524 §	Laillisuus ja päätösvaltaisuus
525 §	Pöytäkirjan tarkastus

Muutoksenhaku Läsnaolotiedot Takaisin kokousluetteloon

Valtiolla ei ole oikeutta pakottaa kansalaisia käyttämään tietokonetta tai ”äly”kännykkää julkisissa palveluissa, vaan aina pitää olla mahdollisuus muuhun palveluun. Kyse ei ole välttämättä siitä, ettei osaa käyttää, vaan ei halua vaarantaa tietoturvaansa ja yksityisyydensuojaansa vuotavissa systeemeissä ja ”äly”kännysovelluksissa. Esimerkiksi terveystiedot ovat hyvin arkaluontoisia ja todella vastuutonta, jos valtio innostaa erityisesti ikäihmisiä jakamaan terveystietojaan ”äly”kännyköillä.

Digipalvelupakko esimerkiksi työttömien osalta on johtanut täydelliseen mielivaltaan. Työttömän, jolla ei tietokonetta, pitäisi juosta joka päivä jossakin kirjautuneena TE-keskuksen palveluun, jotta ei pääsy karenssiin. Sitä ei voi kutsua ”palveluksi” vaan luukuttamiseksi. TE-keskus ei kuulema voi palvella edes lähettämällä sähköpostia tai tekstiviestiä.

Miksi valtionhallinto ja eduskunnan alainen pupputehdas Sitra käyttää kaupallisia Orwell -jenkkipalveluja, kuten Microsoftin LinkedIn, Zuckerbergin Facebookia ja Googlen Youtubea materiaalin levittämiseen usein siten, että ko. vakoilu- & seurantapalveluun on pakko kirjautua. Julkisen palvelun kaikki palvelut tulee olla saatavilla julkisen palvelun omalta nettisivustoilta. Jos sen lisäksi valtio haluaa ns. diginatiivien levittävän tietojaan valtion materiaalien avulla, niin siitä vaan. Ikäihmisiä sen sijaan ei pidä kusettaa näiden Big Dataa keräävien palvelujen pariin julkisten palvelujen varjolla. Tabletit ovat vihoviimeisiä vuotolaitteita.

Koska nämä ns. digitaaliset palvelut rakennetaan tietoturva- ja yksityisyydensuoja edellä, eikä siksi että digikonsultit ovat sanoneet niiden olevan moderneja ja säästävän?

Ongelma koko digituki-ideassa on se, että tarkoituksena ei ole varoittaa kansalaisia vuotavista, seuraavista ja profiloivista palveluista ja älykännykkäsovelluksista, vaan nimenomaan innostaa ja kannustaan käyttämään niitä. Asiakirjan mukaan kansalaisia kehoitetaan käyttämään mm. gmailia ja Facebookia. Se on törkeää julkisten varojen väärinkäyttöä.

Tässä kohtaa voitte kommentoida toimintamallin ohjauksen periaatteita, rahoitusta ja täytäntöönpanoa (luvut 4, 6, 7).

VM esittää miljoonaton rahaa siihen, että saadaan Suomen (ikä)kansalaiset vaarantamaan tietoturvasa vuotavissa järjestelmissä ja jakamaan tietonsa Big Data-firmoille. Ihan oikeasti. Missä se oikeusvaltio Suomi oikein luuraa?

Tässä kohtaa voitte kommentoida säädöstarpeita (luku 5).

Säädöksiin on saatava pakko parantaa digitaalisten palveluiden laatua, mikä merkitsee vuotavista Windows-pohjaista palveluista luopumista. Julkisia palveluja ei saa sijoittaa vain kaupallisille Big Data -kauppiain sivustolle. Kansalaisia ei saa kannustaa käyttämään vuotavia, seuraavia, vakolevia laitteita ja palveluja. Kansalaisilla pitää olla oikeus IoT-vapaisiin (ne vakoilevat ”älyt”) peruskotitalouskoneisiin: TV, radio, puhelin, liesi, pesukone, jääkaappi-pakastin, imuri.

On vihdoinkin poistettava viranomaisoikeudet pankeilta nettitunnistuksessa. Tunnistus vain väestörekisteritiedoilla sen jälkeen kun väestörekisteritiedot on siirretty pois vuotavalta Windows-alustalta.

Kaikki meistä eivät ole digituen tarpeessa, mutta valtionhallinnon edustajat (VM, OM LVM jne.) olisi kansalaisten yksityisyydensuojan oikeuden, jenkki digipalveluiden algoritmien ja bisneslogiikan, Windowsin takaportin jne. kurssin tarpeessa.

Muut mahdolliset huomiot

Siellä digiuskonlahkossa ei edes ymmärretä sitä, että on ihmisiä, jotka eivät halua käyttää vuotavia, seuraavia, valvovia ja profiloivia ns. digitaalisia palveluja, vaikka osaavatkin käyttää mitä tahansa ns. digipalvelua. Ns. diginatiivit (ja Sipilän hallitus) eivät edes ymmärrä mitä on yksityisyydensuoja, itsemääräämisoikeus ja perustuslaki. Antaa digi-idiioottien myydä itsensä datakauppialle, markkinamiehille, valtioille/vakoilijoille, hakkereille ja verkkorikollisille. Muut haluavat pitää perustuslailliset oikeutensa edelleenkin.

En olisi uskonut vielä 1990-luvulla, että kansalaisten perustuslaillisista oikeuksista on tullut Sipilän uusliberalistisen hallituksen myötä markkinaesteitä (TuomioistuinmaksuL, Sote-tietojen ryöstölaki / HE 159/2017 vp., maankäyttö- ja rakennuslaki /MRL, liikennekaari, Sote jne.). Oikeusvaltio alkaa olla katoavaa kansanperinnettä Suomi101:ssä.

Ps. Osaan koodata ja ymmärrän, mikä on algoritmi. Kuinka moni teistä digiuskovaisista osaa ja ymmärtää?

Maarit Hannele Nermes

DI, Luk (digitaalinen media), toimittaja, tietokirjailija ja yrittäjä